

“La música d’arrel ibèrica és molt ben rebuda als Estats Units”

Per quins motius us n’anàreu a viure als Estats Units? Hi havia poques opcions de fer el que volíeu a les Illes?

—Jo vaig fer la carrera de música, vaig estudiar piano en uns anys en què la musicologia no existia a l’estat espanyol. Si algú s’entestava a fer la tesi doctoral sobre música, que se’n feien molt poques, l’havia de fer des d’història de l’art o filologia. Quan vaig acabar, tenia inquietuds més intel·lectuals i d’investigació, a part de les purament musicals. Aleshores vaig veure que això no es podia fer a l’estat espanyol. Havia de cercar nous horitzons i vaig acabar als Estats Units. Vaig fer un any d’adaptació a Denver i després vaig venir a Nova York.

—Avui ensenyeu història de la música a la City University of New York (CUNY), dirigiu la Foundation for Iberian Music (FIM) i feu investigacions. Com ho combineu tot això?

—Ara faig allò que volia fer fa vint anys. No pensava en l’administració, sinó en la docència i en la investigació. Volia escriure un llibre, coordinar projectes, però no sabia com s’hi arribava, a tot això. A Denver tocava el piano en una acadèmia de ballet, feia classes de piano. Després em vaig ficar en el món universitari d’aquí, a Nova York, vaig veure com funcionava i vaig dir: “Vull això.” Vaig fer la tesi, els estudis i vet aquí. A més, aquesta ciutat per a una persona jove... Hi arribes amb molta il·lusió, perquè això és o era la capital del món, on hi havia les millors orquestres, els millors concerts, les millors exposicions... El centre de la vida cultural mundial, que no ho és, però vaja...

—En canvi, hi ha molta gent que creu que sí que ho és...

—[Riu] Nova York és un dels centres. I, és clar, jo venia un poc amb aquest idealisme. Però bàsicament volia seguir els estudis de musicologia. Aquí també he tingut molta sort. He treballat molt, i encara ho faig, però les coses

Antoni Pizà (Felanitx, 1962) és un musicòleg que fa divuit anys que anà a viure als Estats Units, on actualment compagina l’ensenyament amb la investigació a la City University of New York. També és l’ànima de la Foundation for Iberian Music, centrada en la música d’arrel hispànica, en un sentit ampli.

han sortit bé; per tant, he tingut molta sort. Desitjava quedar-me aquí i ho he pogut fer. A més, mantinc el contacte amb Mallorca, hi vaig moltíssim, uns sis cops l’any.

—Per tant, m’imagino que esteu força al cas de com van les coses per allà. Quines diferències hi veieu, entre un lloc i un altre?

—Moltíssimes. El món acadèmic americà és fantàstic perquè és molt obert, creatiu, dinàmic i et permet de fer coses amb molta varietat i creativitat. A mi m’ofereix un marc per desenvolupar les tres activitats que faig. En general, el món acadèmic europeu et fa centrar més en una cosa concreta. Ara bé, hi ha coses que m’agraden més d’Europa. Per exemple, el món de la música antiga i el de la recuperació d’instruments originals a les orquestres de cambra, crec que té més prestigi i dinamisme a Europa que no als Estats Units. Per exemple, a l’hora

de trobar una orquestra de cambra que pugui agafar la música de Sanxo i passejar-la pel món [es refereix a Joan Baptista Sanxo, el mallorquí que va introduir la música culta a Califòrnia. Vegeu EL TEMPS, 1236], crec que és més fàcil a Europa que no pas aquí. I, en general, tinc la impressió que quan vaig a concerts de música clàssica hi ha un públic més jove que no pas aquí. Aquí hi ha un estancament del públic. No en tinc dades, sinó que és una percepció. Els grups com el de Jordi Savall o Carles Magraner han fet més forat a Europa que no pas aquí. També hem de pensar que Europa, encara que sigui capitalista, hi ha un model de subvenció governamental que està molt bé, perquè, és clar, totes aquestes coses s’han de subvencionar, i aquí la subvenció és privada.

—Quina és la tasca que fa la Foundation for Iberian Music (FIM) als Estats Units?

—És un centre integrat a la universitat de Nova York (CUNY) i té la funció de promoure, divulgar i investigar la música d’arrel hispànica en un sentit molt ampli. Inclou tant la música llatinoamericana, com la jueva, la musulmana del nord d’Àfrica, etcètera. Es va crear el 2001 i ha fet tot un seguit d’activitats; cursos, exposicions, conferències, concerts, presentacions de llibres, de pel·lícules i té un fons propi. La majoria d’aquestes activitats no són circumscrites a l’àmbit acadèmic sinó que les dirigim a un públic molt ampli. Rebem ajuts de tot l’àmbit hispànic, també de l’Institut Ramon Llull, amb el qual tenim la càtedra de música Mompou, que és un curs dedicat a la divulgació de música catalana.

—Quina part ocupa la música dels Països Catalans dins la FIM?

—Una part molt important. Primer per la càtedra Mompou, però també pel meu propi interès, perquè sóc de Felanitx i és la música que més conec. Per exemple, vam fer un programa que va tenir molt d’èxit sobre el *Llibre*

Vermell de Montserrat, amb la Mari Carmen Gómez Muntaner, que és catedràtica de música medieval de la Universitat Autònoma de Barcelona. És clar, tot això a Catalunya es coneix molt, aquí no tant. També he treballat molt, al marge de la fundació, en les relacions entre les Amèriques i l'estat espanyol. Conec molt bé això que en flamenc en diuen un *cante de ida y de vuelta*. És a dir, que hi ha un tango flamenc i un tango argentí, una rumba cubana i una rumba flamenca. I jo en certa manera sóc un *cante de ida y vuelta*. Com a musicòleg he estudiat molt aquesta anada i tornada i ara, com a gestor, és bastant inevitable que ho treballe, perquè és el que jo conec, i fa que la tasca de la FIM estigui bastant centrada en l'àmbit dels Països Catalans.

—Abans dèieu que les activitats de la FIM les feu per a un públic molt ampli. Hi trobeu receptivitat, aquí? I concretament amb quin perfil de públic?

—N'hi trobem molta, amb un públic nord-americà, bàsicament anglosaxó. La música d'arrel ibèrica és molt ben rebuda. Una gran part de la feina va destinada a la investigació pura i tenim algun programa d'intercanvi amb professors i d'estades semestral d'alumnes i professors. I també ens interessa molt la promoció; per això fem activitats una mica acadèmiques, però obertes a tothom i amb caire divulgador. Nosaltres no fem concerts i prou, fem concerts en un context. És a dir, hi ha d'haver una història i una explicació de les circumstàncies històriques, culturals... Hi una segmentació de la cultura i nosaltres omplim aquest espai.

—Abans heu dit que la FIM rep ajudes de l'àmbit hispànic. En feu prou o teniu més vies de finançament?

—No en fariem prou amb les ajudes que rebem del món hispànic; també tenim donacions privades d'aquí. En aquest punt vull destacar que tota l'ajuda econòmica que rebem, la destinem íntegrament a activitats culturals, perquè les despeses d'infraestructura i personal les cobreix completament la CUNY.

—Quins són els darrers projectes?
—Aquest mes de març hem tirant

El musicòleg Antoni Pizà viu i fa feina als Estats Units des de fa divuit anys.

endavant un gran projecte, amb la col·laboració de l'Institut Ramon Llull i més, de la celebració de la música de Carles Surinach. Va ser un compositor català que va morir fa onze anys i que

“En els nostres concerts hi ha una explicació de les circumstàncies històriques”

55 anys enrere s'havia traslladat aquí, als Estats Units. A part d'escriure molts concerts, que es van estrenar al MoMA i que va interpretar la Philarmònica de Nova York, una de les feines que més va fer va ser col·laborar amb la gran Martha Graham, la creadora de la dansa contemporània. També amb José Limón, un dels grans coreògrafs dels anys 50 i 60. Hem fet un simposi i un concert per a alumnes amb música de Surinach.

Jordi Carreras
Nova York